

3.2. A TANKÖNYVI ÉRTELMEZÉS BÍRÁLATA ÉS VAGYLAGOS JAVASLATOK

Sok szerző elismeri a szabványos uráli paradigma (egyik-másik) tantételének vagy a hagyományos családfának ellentmondó adatok létezését. Ezt néhányan úgy igyekeznek érthetővé tenni, hogy megváltoztatják a családfa egyes részleteit; mások az urálit egy szélesebb nyelvcsoporthoz alsóbb csomópontjának sorolják be. De ajánlanak ennél mélyrehatóbb megközelítéseket is, mint pl. az uráli nyelvek genetikai rokonságának elutasítását. A következő fejezetben ezeket fogjuk körvonalazni.

3.2.1. Változatok a hagyományos családfamodellre

A családfaváltozatokat javasló szerzők alapvetően azt állítják, hogy bár az uráli nyelvek közötti hasonlóságokat a genetikai rokonság eredményeként kell értelmezni, e hasonlóságokat

a hagyományos családfa modell nem képes elég jól megmagyarázni. Nevezetesen, nem tudja hűen bemutatni az e nyelvek között felmerülő bonyolult összetartó és széttartó irányokat, jól összegzi ezt az általános szemléletet K. Häkkinen (1966, 60). Azzal érvel, hogy az uráli családfa hagyományos fogalma inkább megszokott gondolkodásmódot jelent, mintsem nyelvészeti tények gyűjteményét („*on pikemmin totunnainen ajattelumalli kuin kokelma lingvistiä faktoja*”). Ez a hagyományos gondolkodásmód a múlttal foglalkozó kutatások más területeinek eredményeivel sem egyezik meg. Amikor számos lehetőség van egy nyelvcsalád bemutatására, akkor majdnem zsarnoki önkény a történelmi fejleményeket családfa alakjába öltöztetni anélkül, hogy a választott megoldásokat nyelvészetileg megalapoznánk.

A következőkben bemutatom a különféle szerzők által (Häkkinen, Hajdú, Salminen és Viitso) megállapított hagyományos fa néhány kirívó gyengéjét.

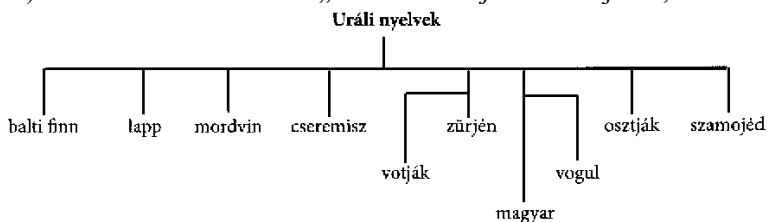
Häkkinen (1983, 378-83) a következő két fő kérdéssel foglalkozik:

- a) a szókincsbeli megfelelések megállapítására alkalmazott ismérvek;
- b) az elő-uráli nyelvek hagyományos közbülső csomópontjainak alátámasztására szolgáló bizonyítékok hiánya, valamint a rokonságba tartozó leánynyelvek fejlődésének hosszú időaránya.

Az a) kérdést illetően a szerző figyelmeztet, hogy az etimológiai kutatásban alkalmazott egyik ismérvet – családfát, fonológiai ismérveket, eloszlást – sem lehet meghatározó módon, magában alkalmazni ahhoz, hogy a bizonyosság fokát és az uráli kapcsolatok időrendjét megállapíthassuk. Ellenkezőleg, minden egyes szófejtést az ismérvek összességének fényében kell mérlegelni, melyek azután semlegesnek, vagy akár egymásnak ellentmondónak is bizonyulhatnak. Mindent egybevetve, a létező megfelelések távolról sem eszményiek s a modellt sem tisztelik. Ezért „*rugalmasnak*” kell lennünk („*joustavia*”; 1983, 379) ezen ismérvek használata során, és csak akkor lehet következtetéseket levonni, ha mindet figyelembe vettünk. Adva lévén az ős-

uráli rekonstrukciójának alapjául szolgáló korlátozott mennyiségű anyag, a hangtörténetet nem lehet olyan meghatározónak és megvilágosítónak tekinteni, mint amilyen az összehasonlító módszer szerint kellene legyen. Ez azt is jelenti, hogy az uráli-ban lévő fonológiai ismérveknek nem lehet azt a kiváltságos helyzetet biztosítani, amit a rendelkezésre álló egyéb ismérvek esetében rendszeren elfoglalnak.

A b) kérdésre vonatkozólag Häkkinen megjegyzi, hogy az eredeti szókészlet időrendjének becslésekor olyan gyatra ismérveket kell igénybe venni, hogy csupán ezek alapján a szavak rétegbe rendezése meglehetősen bizonytalan. Bár az uráli családfa legrégebbi csomópontjainak helyreállításai eredetileg csak az összehasonlító módszeren alapuló feltevések voltak, a közbülső csomópontok vizsgálatakor „*axiómákká*” váltak, lévén hogy nincs rájuk közvetlen bizonyíték. A hagyományos családfamodellt – avégett, hogy jobban tükrözze a mai kutatás eredményeit – „*bokormodellé*” („*pensasmalli*”) vagy „*fésűmodellé*” („*kampamalli*”) kellene alakítani, ahogy Korhonen (1984c, 360) átkeresztelte. E modellek az időrend szempontjából semlegesek, és valójában megengedik annak a lehetőségét, hogy a leánynyelvek rövidebb idő alatt fejlődtek ki azős-uráliból, mint ahogy azt eddig általában feltételezték (lásd még Laakso 1999a, 54). A 3.1. ábra Häkkinen „*bokormodelljét*” mutatja be;³

3.1. ábra. Häkkinen „*bokormodell*”-diagramja (1983, 384)

Häkkinen megjósolja a hiteles rokonok és azok időrendjének

³ Sutrop szerint (2000a) a családfákat két típusra lehet osztani: fenetikus (metrikus) és kladisztikus (mérhető hasonlóságon alapuló). Häkkinen fája sem nem fenetikus. Sem kladisztikus. ehelyett ösztönös, naiv, mint a legtöbb uráli fa. Ez azt jelenti, hogy akármelyik időbeosztást társítjuk hozzájuk, ez az időbeosztás nem metrikus, hanem egyszerűen ráérzésen alapuló.

egyedi kezelését segítő statisztikai megközelítés hasznosságát, melyben a párhuzamok eloszlását a közbülső, valószínűtlen csomópontok megkerülésével lehet elemezni. Ad egy kis sémát is, jelezve a közös szófejtések számát a különböző ágak között, és megjegyzi, hogy a számszerű kapcsolatok mennyire nem egyeznek a távoli vagy közeli rokon nyelvekre vonatkozó hagyományos becslésekkel (lásd még Honti 1993 hasonló eredményeit⁴). De figyeljük meg, hogy bokormodelljében Häkkinen fenntartja az ugor csomópontot.

Hajdú, aki erős támogatója az uráli nyelvek genetikai rokonságának, ismételten figyelmeztetett a genetikai fa teljes alkalmatlanságára abban a tekintetben, hogy az a mai uráli nyelveket világrahozó teljes, bonyolult történelmi folyamatot ábrázolja (lásd pl. Hajdú & Domokos⁵ 1978, 67). Hajdú (1969a) egy észak-eurázsiai nyelvi konglomerátummal/nyelvi szövetséggel is számolt. Egy későbbi munkájában a szerző (1975a, 37,42) az izoglosszák segítségével megkísérelte bemutatni az uráli nyelvek néhány közös, szembetűnő jelenségét – a kettős szám, a fonológiai hosszúság, a helyi todalékok stb. jelenlétét – és a következő két sémával állt elő (lásd még Hajdú 1976-os koncentrikus köröket és szegmenseket tartalmazó diagramját) (lásd a 3.2. és 3.3. ábrát).

Nagyjából úgy tűnik, hogy a különböző nyelvek nyelvi és földrajzi közelsége között bizonyos összefüggés áll fenn. Például a körökből álló diagram a következő tényezőket emeli ki:

- Az obi-ugor nyelvek, melyek a hagyományos családfán belül a magyarral alakítanak genetikai csomópontot, valójá-

---

⁴ Például a Honti (1993) által az UEW-ben felsorolt szófejtéseken véghezvitt statisztikai elemzésből kiderül. Hogy a finnégi részszókészlet – és nem a legkeletibb részszókészlet – osztozik a legtöbb szón az egyéb uráli részszókészletekkel. Mondhatnánk, hogy ez a vizsgálat módszerének eltorzítása, annak köszönhetően, hogy sok helyreállítás meglehetősen finn központú, ahogy a következő fejezetben bemutatjuk. Azonban nem ez a helyzet az UEW-ben felsorolt etimológiákkal.

⁵ Vessük össze a következő idézetet (Hajdú P. & Domokos P. 1978, 67): "*Megjegyezzük azonban, hogy ez az ábrázolás mód nagyon leegyszerűsített képet ad bonyolult nyelvtörténeti folyamatokról és a mai rokon nyelvek rendszereinek egybevetésére semmiképpen nem alkalmas.*"

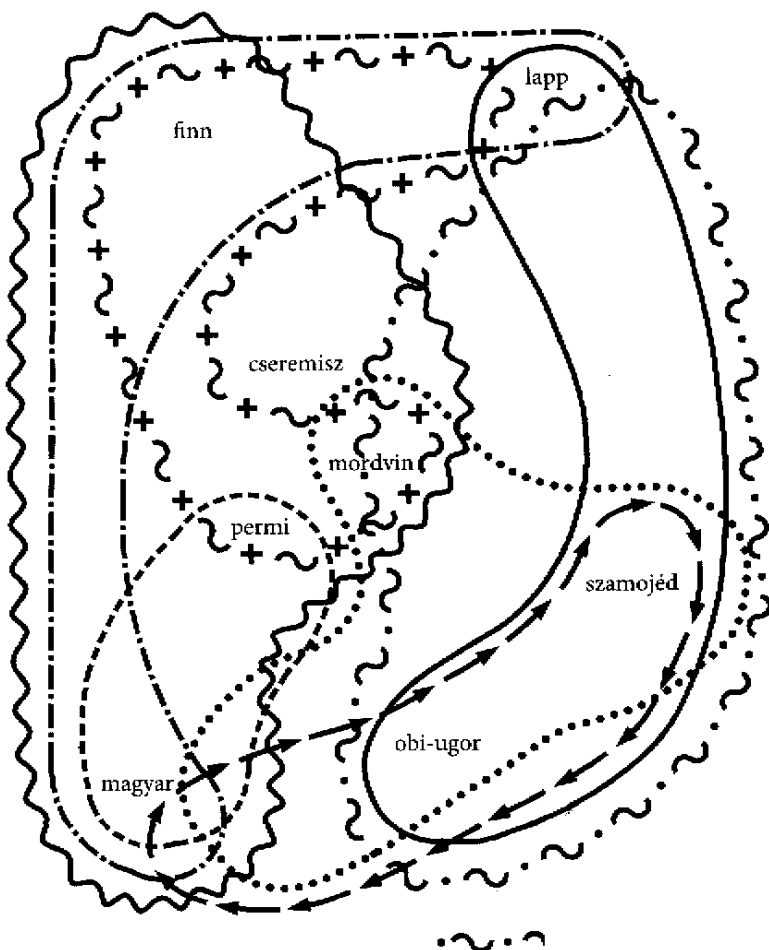
- ban a szamojédhoz állnak közelebb;
- A cseremis, a mordvin és a permi nyelv nagyon közel áll egymáshoz;
  - A magyar majdnem olyan közel van a permihez, mint az obi-ugorhoz.

Az izoglossza diagram az éppen közölt „*földrajzi közelség* = *nyelvi közelség*” egyenlőséggel szembeni meglepő ellentmondást is kihangsúlyozza: a földrajzilag, valamint (feltehetőleg) genetikailag is távoli nyelvek bizonyos jellegzetességekben osztoznak. A kettős szám pl. jelen van a lapp, a szamojéd és az obi-ugor nyelvekben.

Mennyiségi megfelelés van egyrészt a lapp és a finn, másrészt a magyar nyelv között. Magától értetődő továbbá az, hogy egy izoglosszákon alapuló sémát sem családfasémává, sem az uráli családfák eddig javasolt különféle változataivá nem lehet átalakítani, ahogy maga Hajdú kimutatta (1975a; 1975b; 2000, 257). Ez a tényező elég kellene legyen, hogy kétségbe vonja a hagyományos családfamodell érvényességét.

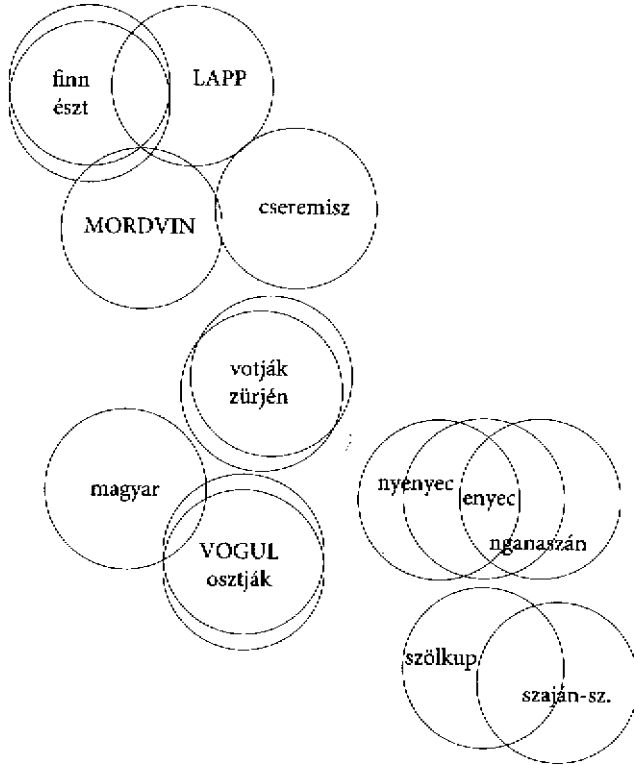
Salminen (1999, 20) azt állítja, hogy az uráli nyelvek láncolatot alkotnak, melyeknek kölcsönös kapcsolatát a „*labdadiagrammal*” („*pallokaavio*”) lehet bemutatni (lásd a 3.4. ábrát).

Kulonen (1995, 50) miközben elismeri a „*bokormodell*” pozitív jellegét, úgy véli, hogy annak igen kicsi az információs értéke, és a nyelveket izoglosszákat szerint is lehet csoportosítani azáltal, hogy különböző vastagságú körökön belül egyesítik őket. Itt a kör vastagsága a közös jellegzetességek mennyiségét tükrözi. Felhívja az olvasó figyelmét egy „*izoglossza modellre*”, melyet először M. Korhonen rajzolt meg (lásd a 3.5. ábrát).

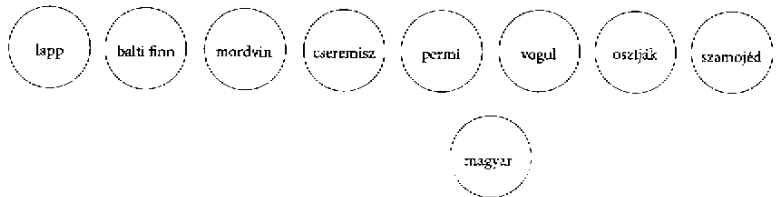

3.2. ábra. Hajdú diagramja az izoglosszákról (1975a, 42; Sinor 1988, XVI után⁶)

⁶ Felhasználtam Sinor diagramját, mert angol fordítást ad.

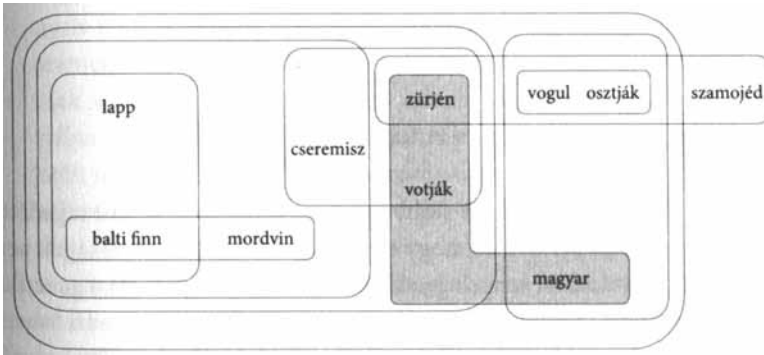

3.3. ábra. Hajdú kör-diagramja (1975a, 37; Sinor 1988, XV után)

3.4. ábra. Salminen „labdadiagramja” (1999, 20)

Viitso (1997a; 1997b, 223) a szabványos családfa felülvizsgálatát javasolja, mely szerint nyugaton kezdődött a finnugor csomópont szétválása „nyugati finnugor” és „keleti finnugor” ágra. Itt a legfigyelemreméltóbb „elhajlások” a hagyományos fától a következők: (a) az ugor elágazás hiánya (a vogul, az osztják és a magyar három különböző alághoz tartozik); (b) az osztják elszigetelt helyzete; (c) a permi, a mordvin, a cseremis, a vogul és a magyar összevonása a középső- finnugor elágazás alatt (lásd a 3.6. ábrát).

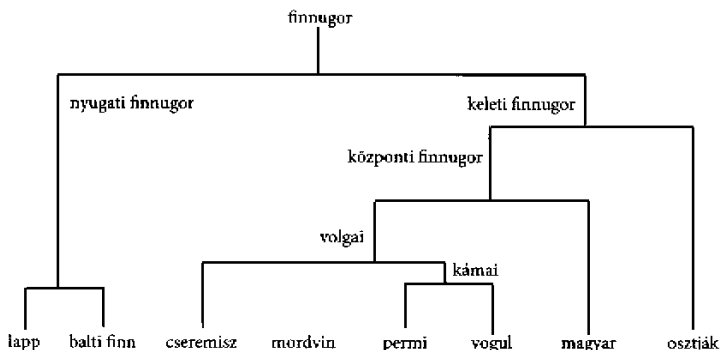

3.5. ábra, Kulonen „izoglosszamodell” diagramja (1995, 50)

A többi vagylagos családfákat javasoló szerző közül – mely családfákat (mint pl. Häkkinen fája) Sutrop (2000a, 178) meghatározásával „gyökértelessé” lehet besorolni – a következőket idézhetjük: Uesson (1970, 116); Östman & Raukko (1995, 58), akiknek famodellje a nyelvek érintkezésének elméletén alapul; Taagepera (1997; 2000), aki egy „erdő” típusú fát javasol összetartó és széttartó ágakkal, (esetleg nem uráli) gyökerekkel és nem egységes törzssel.

Az alternatív családfákról további részleteket lásd Künnap (1998a) és Sutrop (2000a;2000b).

3.6. ábra. Viitso családfadiagramja⁷ (1997b, 223)

3.2.2. A genetikai rokonság elutasítása

Az uráli nyelvek közös eredetét (többé vagy kevésbé erőteljesen) tagadó tudósok alapvető bizonyítéka az, hogy a megfigyelt közös hasonlóságok nem is eléggé jók, és számban sem elegendőek arra, hogy fenntartsák a genetikai rokonság elméletét. Ahogy Suhonen (1999, 248) írja: „*egységes uráli ősnyelv létezése logikailag valószínűtlen*”. Az uráli nyelvek között fennálló hasonlóságokat jobban lehet magyarázni az érintkezés/nyelvi szövegség eredményeként. Ezt a nézőpontot olyan kutatók képviselik, mint Tauli (1966), Puszta (1995; 1997), Künnap (1995; 1997a; 1997b; 1998a). Fontoljuk meg például Tauli szavait (1966, 11; lásd még 1955):

„Az uráli nyelvek összes közös jellegzetességének eredete mindmáig ismeretlen. A különálló nyelvekben bizonyos szófai vagy morféma létezése nem feltétlenül azt jelzi, hogy ez közös ősnyelvből származik vagy amint a

⁷ Más diagramokhoz hasonlóan a következetesség kedvéért itt is saját módszereket használtam az uráli nyelvekre való utalásnál, a Rövidítésekben megállapított elvek szerint. Figyeljük meg, hogy az eredeti diagramban a szerző „*finnségit*” mond és nem „*balti-finnt*”, ahogy itt közöltük. Ezt megváltoztattam, mert a „*finnségi*” alatt az összes nem ugor nyelvet értem, ahogy a Rövidítésekben megállapítottuk és a családfa-diagramban bemutattuk.

klasszikus nézet tartja, különböző nyelvek párhuzamos fejlődéséből, hanem lehet az adott jelenségnek az egyik nyelvből a vele érintkező másikba történő átterjedés következménye.”

Hasonlóképpen mondja Puszta (1997, 17-18):

„Az uráli nyelvekben nincs sok olyan elem, melyek elegendő súlyuk révén az őket tartalmazó nyelvek között genetikai rokonságot engednének meg, mivel hasonló jellegzetességekkel találkozunk az észak-ázsiai térség más nyelveiben is (pl. helyhatározókat jelölő toldalékok vagy az egyes-többes számjele)... az uráli nyelvek... a paleo-szibériai nyelvekkel együtt (valamint az altaji csoporthoz tartozókkal) nagy kiterjedésű, tipológiailag nagyon egységes területet képeznek, melyben a nyelvészeti kategóriák többségét mind szerkezetileg, mind anyagát tekintve nagyon hasonló módon alakítják... Ebből következik, hogy sok olyan nyelv (nyelvalakulat) lehetett az észak-eurázsiai térségben, mint a lánc szemei, melyet visszapillantva ősnyelvként értelmezhetünk. Közülük csak kettő vagy tán három (egy a balti térségben, egy Nyugat-Szibériában és talán egy harmadik közöttük) hozható összefüggésbe a mai uráli nyelvekkel... Tehát egy láncszerű szerkezetet sokkal valószínűbb változatnak tekintek... A származási helyek láncolatának szemei közötti hézagokat valószínű hogy vándor népek foglalták el, akik tartósan egyik meghatározható közösséghez sem tartoztak. Korábban hajlottam arra, hogy a lappokat ilyen csoportnak tekintsem, de az újabb genetikai kutatások mást sugallnak. A nyugati és a központi csoportok nyelvei tipikusan finnugorok, de a keletieké szibériai eredetűek.”

Puszta számtalanszor hangsúlyozza, hogy az általános és elfogadott vélemény ellenére azokat az elemeket, melyek csak néhány uráli nyelvben vannak jelen, nem lenne szabad visszavezetni a közös ősnyelvre. Továbbá az alaktani és morfoszintaktikus kutatás jelen állása oda vezet bennünket, hogy nem

beszélhetünk a klasszikus értelemben vett ősnyelvről. A következő nyelvláncolat-diagram jobban visszatükrözi az uráli és a paleo-szibériai nyelvek közötti megfelelések állását (lásd 3.7. ábrát).

3.7. ábra. Puszta nyelvláncolat-diagramja (1997, 13)

Amint látható, a mordvint, melyet rendszeresen a volgai-finn ághoz tartozónak osztályoznak, itt ugyanabba a láncszembe helyezték, mint az ugor és szamojéd nyelvet. Ez azért van, mert a mordvin az egyetlen olyan nyugati nyelv, amelyik a keleti nyelvekre jellemző sajátosságokat mutat (mint pl. határozott ige-ragozás a határozatlan ellenében, a tárgy többes számára való utalás az igei szerkezetben stb.). Ez azt jelenti, hogy legalábbis ezen jellegzetességek alapján a központi és a keleti csoport között tipológiai, a keleti csoport keleti részén pedig genetikai határvonal húzódik.

Számtalan tudós, ideértve Wiiket (számos dolgozatában; lásd 7. fejezet), Künnapot (1997a; 1997b; 1998a) és Taageperát (2000) az uráli nyelvek közötti „nyelvi szövetség” típusú kapcsolatot lingua francának értelmezte. Más szóval, ha létezett ősnyelv, az egyfajta közvetítő nyelv kellett legyen az északkelet-európai vadász-gyűjtögető népek között. Ez a magyarázat jobban illik Eurázsia társadalmi és földrajzi helyzetéhez. Ahogy Taagepera (2000, 384) mondja:

„A nyelvi szövetségen belül hogyan tudnak a különféle jellegzetességek nagy távolságokra szétterjedni?... A területi szétterjedés megmagyarázná a földrajzilag határos népesek közötti hasonlóságokat, de hogyan

tudnának jellegzetességek 4000 km-en túlra szétterjedni, akár évezredekkel áthidalva? Ez az a pont, ahol az uráli lingua franca feltevése kapóra jön az ős-uráli hazai nyelv helyett.”

3.2.3. Tágabb nyelvcsaládok

Az uráli nyelvek más nyelvcsaládokkal mutatott hasonlóságaira, melyeket a hagyományos paradigmán belül pusztán kölcsönzésnek vagy véletlen egybeesésnek értelmeznek, a következő magyarázatok merültek föl:

- a) **Urál-altaji elmélet**, mely szerint az uráli nyelvek a szélesebb urál-altaji család egy ágát képviselik, ahogy azt már az előző fejezetben megtárgyaltuk.
- b) **Urál-jukagír elmélet** (olyan kutatók képviselik, mint Collinder 1940; Ruhlen 1987, 64), mely szerint genetikai rokonság csak az uráli és a jukagír között van az altaji ebből ki van zárva. Ez annak ellenére van így, hogy az uráli, az altaji és a jukagír láthatóan többé-kevésbé ugyanolyan mennyiségű és minőségű jellegzetességeken osztozik.
- c) **Nosztratikus/eurázsiai elmélet**, melyet a „*nosztratikusok*” vallanak (pl. Pedersen 1933; Illič-Svityč 1971-84; Shevoroshkin [szerk.] 1971), valamint Greenberg (2000) és csoportja, mely szerint az urál-altaji család viszont egy szélesebb makrocsoport része, melyet „*nosztratikusnak*”, illetve „*eurázsiai*” neveznek. Ezek az egymást részlegesen átfedő családok, az indoeurópai, az afroázsiai, a jukagíri, az eszkimó-aleutit, a kartvéli, a dravidai és a koreai-japán-ainut foglalják magukban. Néhány jól ismert módszertani különbségtől eltekintve (a nosztratikusok ősnyelvekként, Greenberg „*tömegösszehasonlítással*” dolgozik), mind a nosztratikusok, mind Greenberg körülbelül 600/700 nyelvtani és szótani etimológia elismerésére alapozza nyelvcsaládját, melyek ugyancsak részlegesen átfedik egymást. A nosztratikus szófejtések jegyzéke Dolgopolskynál (1998a) található; lásd még Dolgopolsky (1998b). Jegyezzük meg azonban, hogy a Dolgopolskynál

(1998a) felsorolt 124 levezetésből 61-nek nincs ős-uráli párhuzama.

- d) **Uráli-dravida elmélet**, melynek értelmében az uráli és a dravida nyelvek között van genetikai rokonság. Nyelvi kapcsolatot már évek óta sejtenek közöttük, bár erre nem sikerült ráterelni a figyelmet. A Burrow & Emeneau (1961) által kiadott *Dravidian Etymological Dictionary* után lehetővé vált az idevágó anyag rendszeresebb vizsgálata. Ennek eredményeként Tyler (1968) összeállított egy az uráli és a dravida nyelv közötti 153 megfelelésből álló forrásanyagot, melyben alapvető szókészlet és néhány nyelvtani formaszó van, és ahol az urálihoz Collinder (1955) *Fenno-Ugric Vocabulary* c. munkáját használta. A dravida ősformákról a szerző (1968, 798) azt állítja, hogy „rendszeres fonemikus megegyezések” által kapcsolódnak az egyenértékű uráli ősformákhoz. Menges (1964) számos alak- és mondatnani hasonlóságot fejtet az altaji és a dravida között. Hasonlóképpen Bouda (1953) 137 pár dravida-altaji szófejtést sorol fel, 28 dravida-urál-altaji közös etimológiával, melyek legtöbbször megjelenik Tylor munkájában. Ezek a tények Tyler szerint talán a makrocsohad létezésének bizonyítékai, mely csak a dravidát, az altajit és az urálit foglalja magában. Az uráli-dravida rokonság kritikus felülvizsgálatához lásd Larsson (1982).
- e) **Uráli-indoeurópai elmélet**, mely szerint csak az uráli és az indoeurópai között van genetikai rokonság. Ezt az álláspontot számtalan, különféle iskolához tartozó tudós vallja, vagy legalábbis helyesli.
- f) **Kevert nyelvek elmélete**, amit olyan tudósok vallanak, mint Wiik (lásd 7. fejezet), Künnap (1997c), -finn(2000); mely szerint az ős-uráli alapvetően az észak-európai vadászok és gyűjtögetők közvetítő nyelve volt, míg a balti-finn nyelvek „kevert” nyelvek voltak, melyek az ős-uráli közvetítő nyelv és a terjeszkedő indoeurópai népek nyelvi keveredéséből származtak.

Amint látható, alapvetően két fő gondolkodási irány létezik, mindkettő ellentétben áll a hagyományos paradigmával. Né-

hány kisebbségben lévő tudós teljes egészében tagadja az uráli család létezését, azt állítva, hogy a nem túl sok közös jellegzettség alapvetően a térbeli összetartás eredménye. Mások, a többség elfogadják az uráli csomópont érvényességét és ezért az uráli családot is, de nem fogadják el a hagyományos tanok egyikét vagy másikat. Nevezetesen, számos tudós hiszi, hogy az uráli nyelvcsalád más családokhoz kapcsolódik, bár abban a tekintetben különbözhet a véleményük, hogy melyikhez.

3.3. KÖVETKEZTETÉSEK

A fent körvonalazott vitának már pusztá léte is, mely a tankönyvi és a fő-irányzatú állásponttal párhuzamosan folytatódik, azt sugallja, hogy a hagyományos paradigmában valami megválaszolásra szorul. A vitából kibontakozó fő kérdés az, vajon az uráli nyelveken belül a hagyományosan felismert megfelelések elég jók-e elég számosak-e ahhoz, hogy genetikai rokonságot bizonyítsanak. Hasonló kérdések merültek fel az uráli és nem uráli terület nyelvei között megállapított megfelelések tekintetében.

E rövid ismertetésben láttuk, hogy a különböző kutatók ugyanazokat az adatokat és elemző módszereket használták (összehasonlító módszer és a kapcsolódó családfa), és mégis ellentmondó következtetésekre jutottak az uráli nyelvek eredetét és besorolását illetően. Hogy lehet ez? Logikailag két lehetséges ok van:

- Valami hiba van e nyelvek esetén az összehasonlító módszer alkalmazásával, vagy
- A módszer maga „*még a rossznál is rosszabb*” – vagyis az uráli elmélet (és versenytársai) olyan rugalmasak, hogy majdnem minden adat megmagyarázásához hozzáigazíthatók.

E kérdésre adott válasz világosabb lesz a részletes bizonyítékok rendszeres vizsgálatával. Ez a folyamat indul el a következő fejezetben, kezdve a fonológiai és a szótani adatokkal. De a választól függetlenül marad a tény, hogy az összehasonlító

módszer nem könnyen alkalmazható az uráli nyelvcsaládra, nem csupán a bevezetőben kifejtett okok miatt, hanem egy másik döntő tényező miatt is, ahogy a megfelelő fejezetben kimutatjuk: a közös, átfogó alaktani rendszer hiánya miatt.